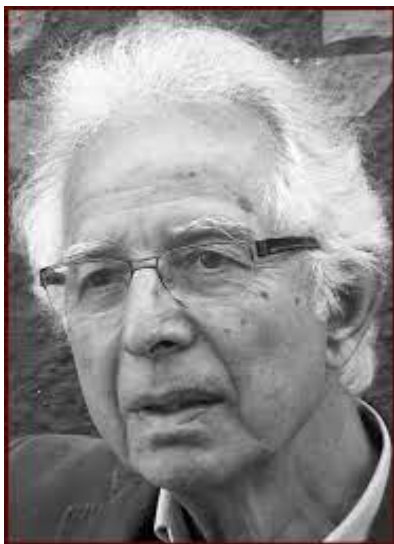

«Αν είχα δροσερό μυαλό».

Οι μαθητές/τριες της Γ΄ Γυμνασίου διαβάζουν
την πρώτη ποιητική συλλογή του Κυριάκου Χαραλαμπίδη

«Αν είχα δροσερό μυαλό...». Το ποιητικό corpus του έργου του μεγάλου μας ποιητή Κυριάκου Χαραλαμπίδη αρχίζει με τον παραπάνω στίχο. Ο στίχος αυτός έδωσε το ερέθισμα για ένα σχέδιο δράσης (project) που υλοποιήθηκε στα τρία τμήματα της Γ΄ τάξης του σχολείου μας (Διδάσκων: Ι. Κονδυλόπουλος) και περιλάμβανε, ανάμεσα στα άλλα, εργασίες αναγνωστικής ανταπόκρισης των μαθητών/τριών.

Η προσέγγιση ξεκίνησε με ένα μικρό ανθολόγιο από νεανικά ποιήματα του Κυριάκου Χαραλαμπίδη, τα οποία περιλαμβάνονται στην ποιητική συλλογή του «Πρώτη πηγή», που εκδόθηκε στην Αθήνα το 1961, χάρη στο ενδιαφέρον του σπουδαίου Λάκωνα ποιητή Νικηφόρου Βρεττάκου. Ανάμεσα στα ποιήματα είναι και ο «Ποιητής», με τον στίχο «Αν είχα δροσερό μυαλό...», που παρατίθεται παρακάτω. Αρχικά ανιχνεύθηκε η αναγνωστική ανταπόκριση των μαθητών/τριών και ακολούθησε συζήτηση για τους στίχους που τους/τις προκάλεσαν εντύπωση. Στη συνέχεια κλήθηκαν να γράψουν ατομικές επιστολές, με παραλήπτη τον ποιητή, στις οποίες εξέθεσαν τις εντυπώσεις τους από τα ποιήματα που διάβασαν. Στο τέλος, συγκρότησαν ομάδες τεσσάρων ή πέντε ατόμων και προχώρησαν στη σύνθεση ομαδικών εργασιών, αξιοποιώντας τα στοιχεία που είχαν προηγουμένως επεξεργαστεί σε ατομικό επίπεδο. Στην επόμενη φάση του σχεδίου δράσης, οι μαθητές/τριες πέρασαν στη μελέτη ενός δείγματος από την πρόσφατα εκδοθείσα ποιητική συλλογή «Η νύχτα των κήπων» (2022). Συγκεκριμένα, μελέτησαν το ποίημα «Σπάρτη», το οποίο προσέλκυσε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον τους, λόγω του ότι άπτεται της τοπικής ιστορίας.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Αν είχα δροσερό μυαλό, μολύβι που να γράφει
γοργά γοργά μη μας προλάβει ο χρόνος
και χέρι τρισευλογημένο από τους εκπροσώπους
του θείου παντός,
τότε στο βάθος θα 'λαμπε η χαρά μου
και θα κουδουνίζαν
των ουρανίων σωμάτων τα κλαριά.

Βλ. περισσότερα: <http://gym-peir-spartis.lak.sch.gr/index.php/el/2013-02-09-18-16-31/deigmatikes-didaskalies/552-eis-charalamp>

Δείγματα εργασιών των μαθητών/τριών

Δείγμα αναγνωστικής ανταπόκρισης

Να συνεισφέρεις στην αναγνωστική μας κοινότητα έναν ή περισσότερους στίχους από τα ποιήματα του Χαραλαμπίδη που μελετήσαμε, οι οποίοι σε άγγιξαν/σου έκαναν εντύπωση, αιτιολογώντας την επιλογή σου.

Από τα ποιήματα που μελετήσαμε μου έκαναν περισσότερη εντύπωση οι στίχοι «Τη φαντάζομαι να 'χει ανθούς μυγδαλιάς στο κεφάλι της. | Τη γυρεύω την άνοιξη μέσα στο φως και στην άνθιση», από το ποίημα «Την άνοιξη», επειδή, μέσα από αυτόν τον στίχο, μπόρεσα να δημιουργήσω την πανέμορφη εικόνα μιας κοπέλας με στεφάνι από λουλούδια στο κεφάλι της, μέσα σε ένα ανοιξιάτικο τοπίο, λουσμένη από το φως του ήλιου. Επίσης, ένας δεύτερος στίχος που μου κίνησε το ενδιαφέρον ήταν ο τελευταίος από αυτό το ποίημα «Δε μπορώ ν' αμφιβάλλω για το χέρι που έσπειρε τούτο τον κόσμο. Κύριε, πιστεύω στο χέρι σου, το πολύ ευτυχισμένο». Μέσα από αυτόν τον στίχο μπορούμε να καταλάβουμε το πώς ένιωθε το ποιητικό υποκείμενο την ώρα που έγραφε το ποίημα, δηλαδή ότι αισθάνεται ευγνώμον για το πώς ο Κύριος έπλασε τον κόσμο γύρω μας.

Χριστίνα Αναστασοπούλου

Οι στίχοι που μου έκαναν εντύπωση και με άγγιξαν στο ποίημα «Την Άνοιξη» είναι ο πέμπτος, ο έκτος και ο έβδομος: «Δεν μπορώ να μισήσω | γιατί ο κόσμος μου φαίνεται | σαν ένα λουλούδι». Όταν ένας άνθρωπος νιώθει αγάπη, όλα γύρω του τού φαίνονται υπέροχα και ο κόσμος γεμίζει με χρώματα έντονα, χαρούμενα και εντυπωσιακά. Βλέπει τη ζωή με άλλη οπτική, ως κάτι με περισσότερο νόημα και συναίσθημα.

Οι στίχοι που με συγκίνησαν στο ποίημα «Προετοιμασία» είναι οι ακόλουθοι: «Σώσε τον κόσμο | με τη θυσία σου και όχι | με τον οβολό σου». Αν θέλεις πράγματι να βοηθήσεις τους συνανθρώπους σου, πρέπει να το κάνεις μέσα από την ψυχή σου, με θέληση για προσφορά και όχι με τα χρήματα, χωρίς να σε συγκινεί η πράξη που θα κάνεις.

Θεοφανία Πατσιλίβα

Δείγματα ατομικών επιστολών

Σπάρτη, 28 Σεπτεμβρίου 2022

Αξιότιμε κύριε Κυριάκο Χαραλαμπίδη,

Πρόσφατα στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας ο καθηγητής μάς έδωσε μερικά από τα ποιήματά σας, για να τα αναλύσουμε μέσα στην τάξη. Διαβάζοντάς τα, μου γεννήθηκε η επιθυμία να σας γράψω μία επιστολή αναλύοντας σας τις εντυπώσεις που μου δημιούργησαν τα ποιήματά σας. Είστε ένας θαυμάσιος ποιητής και τα ποιήματά σας με γεμίζουν συναισθήματα.

Από ό,τι φαίνεται, είστε ένας άνθρωπος που βλέπετε τη θετική πλευρά των πραγμάτων και των γεγονότων. Στα ποιήματά σας εκφράζετε την αγάπη τους γύρω μας και για τον εαυτό μας, την κατανόηση που πρέπει να δείχνουμε στους συνανθρώπους μας, καθώς και το γεγονός ότι πρέπει πρώτα να αποδεχτούμε εμείς τον εαυτό μας για να γίνουμε αποδεκτοί και από τον κόσμο.

Επιπρόσθετα, στο ποίημά σας «Πρώτη Πηγή» αναφέρεστε σε κόσμους με μυθικά πλάσματα και το αθάνατο νερό, πράγματα τα οποία δεν τα συναντάμε στον πραγματικό κόσμο αλλά στον κόσμο της φαντασίας και του ονείρου. Η επιπόνηση των ποταμών Κιουράι – Χιοντοκαρέρε με κάνει να σας θαυμάζω ακόμη περισσότερο για το ταλέντο και τη φαντασία σας. Τέλος, θα ήθελα να αναφέρω πως μεγάλη εντύπωση μου έκαναν και τα βαθύτερα νοήματα που υπάρχουν σε κάθε σας ποίημα. Για παράδειγμα, στο ποίημά σας «Την Άνοιξη»

αναφέρεστε στον έρωτα με τον καλύτερο και πιο όμορφο τρόπο. Περιγράψετε την αγάπη και τον έρωτα σαν κάτι μαγικό, χωρίς εμπόδια και πόνο, κάτι που κανείς, αν το βρει, δεν μπορεί να μισήσει. Αν και πολλές φορές δεν είναι και τόσο εύκολα τα πράγματα, τα παρουσιάζετε ως απλά και απτά, πράγματα που κάθε άνθρωπος μπορεί να αποκτήσει και να τα κρατήσει για πάντα μαζί του.

Συνοψίζοντας, θα ήθελα να αναφέρω πως μεγαλύτερη εντύπωση στα ποιήματά σας μου έκανε η θετικότητα που εκφράζουν, η αγάπη που εκθειάζεται με κάθε τρόπο, η φαντασία και το ταλέντο που έχετε να μας ταξιδεύετε σε τόπους μακρινούς, καθώς και η ικανότητα σας να μας περιγράψετε τον έρωτα σαν ένα απλό μια όμορφο συναίσθημα χωρίς εμπόδια και περιορισμούς. Θα ήθελα πάρα πολύ να μου δοθεί η ευκαιρία να σας γνωρίσω και από κοντά! Όμως προς το παρόν τα ποιήματά σας μου κρατούν συντροφιά.

Με εκτίμηση

Παναγιώτα Ροζακλή

Σπάρτη, 28 Σεπτεμβρίου 2022

Αξιότιμε κ. Χαραλαμπίδη,

Πρόσφατα στα μάθημα της Λογοτεχνίας, είχαμε την ευκαιρία να διαβάσουμε μερικά από τα ποιήματα σας. Πιο συγκεκριμένα, μελετήσαμε πέντε έργα από την πρώτη σας συλλογή, «Πρώτη Πηγή», τα οποία βρήκα μοναδικά.

Ο τρόπος γραφής σας και τα θέματα που επιλέγετε να αναλύσετε μου φάνηκαν ενδιαφέροντα. Η αγάπη που τρέφετε για τη φύση, τη θρησκεία, άλλα και τον ίδιο τον έρωτα είναι φανερή μέσα από τα ποιήματα σας και είναι προφανές πως είστε ένα θετικό άτομο που προσπαθεί πάντα να δει την φωτεινή πλευρά των καταστάσεων.

Προσωπικά, το αγαπημένο μου ποίημα σας από τη συγκεκριμένη συλλογή είναι η «Προετοιμασία», διότι οι στίχοι, μέσα από μεταφορές και παρομοιώσεις, περνούν ένα έντονο μήνυμα ανιδιοτελούς αγάπης και ελεημοσύνης. Ειδικά η τελευταία στροφή με συγκίνησε και με έκανε να αγαπήσω την ποίηση σας. Επιπρόσθετα, το «Την Άνοιξη» μου φάνηκε ιδιαίτερο, αφού μας δείχνει έναν ιδανικό και “απειρόκαλλο” κόσμο μέσα από τα ματιά ενός ερωτευμένου ανθρώπου.

Η δουλειά σας είναι τεραστία πηγή έμπνευσης και πιστεύω πως αξίζετε όλες τις διακρίσεις που έχετε πάρει. Όσο για τις ανησυχίες σας στο ποίημα

«Ποιητής», μην αγχώνεστε! Και το μυαλό και το μολύβι σας είναι εύφορα, παράγοντας μερικά από τα πιο ιδιαίτερα έργα. Ελπίζω κάποια μέρα να έχω την ευκαιρία να σας γνωρίσω από κοντά και να ακούσω τι έχει να με συμβουλευτεί ένας πνευματικά πλούσιος και καλλιεργημένος άνθρωπος σαν εσάς.

Με εκτίμηση
Αδαμαντία Συκαρά

Σπάρτη, 28 Σεπτεμβρίου 2022

Αξιότιμε κ. Χαραλαμπίδη,

Σας αποστέλλω αυτήν την επιστολή, για να σας εκφράσω τον θαυμασμό μου για ορισμένα ποιήματά σας που μελέτησα. Κατ' αρχάς, όλα τους με εντυπωσίασαν χάρη στον τρόπο που χρησιμοποιείτε τη γλώσσα μας, για τις εικόνες και τα μηνύματα που περνάτε μέσα από αυτά.

Περισσότερο μου τράβηξαν το ενδιαφέρον το ποίημα «Την Άνοιξη» και το ποίημα «Πρώτη πηγή». Στο πρώτο ποίημα μου άρεσε ο τρόπος που περιγράφετε πώς ένας άνθρωπος που αγαπά βλέπει τον κόσμο ρόδινο και φωτεινό. Ο στίχος που μου έκανε περισσότερη εντύπωση ήταν: «Δεν μπορώ να μισήσω | γιατί ο κόσμος μου φαίνεται σαν ένα λουλούδι».

Το δεύτερο ποίημα με εντυπωσίασε, διότι από μικρή ηλικία αναρωτιόμουν πόσο βαρετός μπορεί να είναι ο κόσμος χωρίς τη φαντασία και το όνειρο. Οι στίχοι που με ενθουσίασαν ήταν οι εξής: «Κι αφού όλα τούτα είδε και δεν είδε, | πήγε να κοιμηθεί. Κι ήρθαν στον ύπνο | οι κόσμοι που δεν γνώρισε ποτέ του • οι ποταμοί Κιουράι-Χιοντοκαρέρε, | που δεν τους είδε πουθενά και που είχαν πράσινα τα νερά...».

Τα ποιήματά σας με άγγιξαν και μου δημιούργησαν διάφορες εικόνες. Ελπίζω κάποια στιγμή να έχω την τύχη να σας γνωρίσω από κοντά.

Με εκτίμηση
Αλεξάνδρα Αϊβαλιώτη

Δείγμα ομαδικής επιστολής

Σπάρτη, 28 Σεπτεμβρίου 2022

Αξιότιμε κύριε Χαραλαμπίδη,

Είμαστε μαθήτριες του 4ου Γυμνασίου Σπάρτης «Γιάννης Ρίτσος». Με αφορμή το μάθημα της Λογοτεχνίας, όπου διαβάσαμε ποιήματά σας από την συλλογή σας «ΠΡΩΤΗ ΠΗΓΗ», θελήσαμε να σας γράψουμε αυτό το γράμμα μεταβιβάζοντάς σας τις εντυπώσεις μας.

Ιδιαίτερη εντύπωση μας έκανε το ποίημά σας «Την Άνοιξη», καθώς μας άγγιξε την φαντασία. Παρουσιάσατε την αγάπη ως κάτι συναρπαστικό, το οποίο μας έκανε να νιώσουμε τους στίχους. Όμως, εκτός από αυτό, μας δημιουργήθηκαν και αρκετές απορίες. Πώς γίνεται κάποιος να είναι τόσο ευτυχισμένος και να έχει στην ψυχή του τόση αγάπη και αγνότητα ώστε να παρομοιάζει στον κόσμο μας με ένα λουλούδι; Θα εκτιμούσαμε δεόντως εάν μας λέγατε την γνώμη σας πάνω σε αυτό. Μας προβλημάτισε ακόμη το γεγονός ότι στο ποίημα «Προετοιμασία», ενώ παρουσιάζεται ένας διάλογος μεταξύ ενός άντρα και μιας γυναίκας, στην πραγματικότητα επικοινωνεί ο άντρας με την εσωτερική του φωνή, η οποία εμφανίζει χαρακτηριστικά της Παναγίας. Το αποκορύφωμα θεωρούμε, ήταν η τελευταία στροφή, η οποία αναφέρει τη σταύρωση του Χριστού αλλά και τη συνδέει με οποιαδήποτε μεταφορική σταύρωση του καθενός.

Θα ψάξουμε να βρούμε και άλλα έργα σας αλλά έχουμε ήδη δύο στο μυαλό μας. Το βιβλίο σας «Αμμόχωστος Βασιλεύουσα» μας διεγείρει το ενδιαφέρον καθώς και το ποίημά σας «Η Τιτίκα χωρίς όνομα». Το όνομα αυτό μας θυμίζει τον χαρακτήρα από το βιβλίο του Βίκτορος Ουγκώ, «Οι Άθλιοι». Άραγε, από εκεί εμπνευστήκατε;

Ξέρουμε ότι δεν θα είμαστε οι πρώτες που σας το λέμε, αλλά, κύριε Χαραλαμπίδη, έχετε πραγματικά δροσερό μυαλό!

Με πολλή εκτίμηση
Βαλέρια Χριστοφιλάκου
Αθανασία Φλώρου
Ερβίνα Τσερρίκου
Ηλιάννα Φλώρου